List 23. **NOVICE** Tečaj XLI.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 6. junija 1883.

Obseg: Program o deželni razstavi govéd. — Kako bi se dalo opustošenje gozdov v sili zabraniti. — Važnost krmnih rastlin za kmetijstvo in njih pridelovanje. (Dalje.) — O mlekarstvu nekaj. (Dalje.) — Avstrijska trgovinska zadruga za mlekarske izdelke. — Tehnično poročilo k projektu o izsuševanji ljubljanskega močvirja. (Konec.) — V spomin dr. Jan. viteza Bleiweisa-Trsteniškega. — Naši dopisi. — Novičar.

Program

o deželni razstavi govéd

združeni s premovanjem in z razstavo kmetijskega orodja ter manjših gospodarskih strojev, ki jo c. kr. kmetijska družba Kranjska v spomin godovanja šeststoletnice, odkar se je združila Kranjska dežela

z Najvišjo Habsburško cesarsko hišo,

napravi v 12., 13. in 14. dan meseca julija l. 1883. v Ljubljani.

Sl. c. k. ministerstvo kmetijstva je po predlogu c. k. kmetijske družbe Kranjske blagovolilo odobriti deželno **razstavo govéd** s premovanjem in **z razstavo kmetijskega orodja ter manjših gospodarskih strojev v Ljubljani.**

Namen tej razstavi je:

a) Da živinorejci naše dežele o tej priliki razsojajo o svojih vspehih ter se mejsobojno vzpodbujajo in poučujejo v korist napredku živinoreje;

b) da se v obče pokaže, kakošen vspeh se je doslé dosegel v živinoreji z državnimi podporami;

c) da se povzdigne živinoreja v deželi in kupčija z domačo živino v tuje kraje;

d) da se seznanijo tukajšnji gospodarji s kmetijskim orodjem in s stroji, da se prepričajo, kako so koristni ter da se po tej poti uvajajo in razširjajo po deželi.

1. Udeležiti se smejo tega deželnega premovanja govéd vsi živinorejci kranjske dežele, ki imajo živino, katera je vredna premovanja.

2. Razpostavila se bode živina na mestnem travniku ob Celovški cesti nasproti Kozlerjevi pivovárni v pokritih prostorih in prignati se ima tjekaj do 11. dné julija meseca popoludne s poverilnico, da sme na razstavo.

Osobstvo za strežbo živini preskrbeti je razstavljavcu samemu, nadzorstvo skupnega razstavnega prostora prevzame kmetijska družba, ki bode v ta namen postavila posebne stražnike. Najemščine v pokritem prostoru s stéljo vred bode plačati vse tri dni razstave za 1 goved po 1 gold. Krmo ima plačati razstavljavec posebe in dobivala se bode na razstavnem prostoru, kakor tudi voda za napajanje.

3. Na ogled in v premovanje razstavljeni živini mora biti razstavljavec najmanj 6 mesecev uže gospodar. O tem se ima skazati pri komisiji s poverilnico županstva.

4. Razsojevalci se bodo volili po pravilniku sl. c. k. ministerstva kmetijstva in premovanje se bode vršilo po navodu, ki dojde z višjega mesta.

5. Prejemnik premije ima se zavezati, da bode izpolnoval vse pogoje, določene v pravilniku.

6. Plemenska živina, katera se je s pomočjo državne podpore vpeljala, ne more državnih premij dobiti. V razstavo se smejo privesti:

Goveda čistih plemen, goveda mešana z domačim plemenom, in prireja zgolj domačega plemena, to je:
junci od $1^1/_2$ do 4. leta,
krave do vštetega 6. teleta,
junice od $1^1/_2$ do $2^1/_2$ leta,
pitani voli razne starosti.

7. Premij je določenih:

10 za junce:	**2** po **50** gold.	**100** gold.	
	3 po **40** „	**120** „	
	5 po **30** „	**150** „	
			370 gold.
30 za krave:	**3** po **45** gold.	**135** gold.	
	4 po **40** „	**160** „	
	8 po **30** „	**240** „	
	15 po **25** „	**375** „	
			910 gold.
20 za junice:	**3** po **40** gold.	**120** gold.	
	3 po **30** „	**90** „	
	14 po **25** „	**350** „	
			560 gold.
3 za pitane vole, za vsak par po **20** gold.			**60** „
		Premij je torej skupaj	**1900** gold.

8. Razstavljavcem kmetijskega orodja in manjših gospodarskih strojev je plačati najemščine po 1 gold. za □ meter; ako bi se potrebovalo večjega prostora, bode se cena primerno znižala.

9. Razstava strojev in orodja utegne se podaljšati do konca julija meseca 1883. l.

10. Kmetijskim strojem, kateri so pohvale vredni, se bodo pripoznale kot državne premije medalije.

11. Oglasila o razstavi živine in strojev imajo se do vštetega **20.** dne junija meseca 1883. l. poslati pisarni kmetijske družbe v Ljubljani, Salendrove ulice št. 3.

Glavni odbor c. k. kmetijske družbe kranjske
v Ljubljani.

Gospodarske stvari.

Kako bi se dalo opustošenje gozdov v sili zabraniti.

Pri nas je še edini gozd, iz katerega ljudje v sili denar za davek in živež družini dobivajo. Pozimi, na spomlad, sem ter tje tudi skozi celo leto, dobiš mnogo posestnikov v gozdih. Eni pripravljajo drva, drugi tešejo trame itd.

In če vprašaš dotičnega posestnika, ki je ravno zadnjo hojo v svojem delu posekal, zakaj je to storil, odgovoril bode: „Jaz ne morem drugače, mesto da bi mi prodali posestvo, posekam rajši del gozda in se rešim.“

Ako enakega nesrečneža opozoriš na gozdno postavo, na dotične naredbe, po katerih je tako delo kaznjivo, pravi: „Naj se zgodi, kar hoče, jaz moram rešiti sebe in družino, da nas ne poženejo po svetu.“

Po postavi se potem enaki posestniki kaznujejo od 5 do 20 gold. globe in da morajo opustošeni gozdni del zopet z drevjem zasaditi.

Razvidno je iz navedenega, da se opustošenje gozdov vkljub gozdni postavi, ministerskim naredbam in gozdnemu osobju ne more vstaviti, ampak le omejiti.

Eksekutivno postopati, to se pravi, enako sekanje s silo zabraniti, gozdno osobje nima pravice. Navadno se tako sekanje ovadi politični gosposki, in predno ta vmes poseže, je uže gozd opustošen.

Nastane toraj vprašanje: Kako bi se dalo kmetu pomagati, da bi v sili ne pustošil gozdov? Z denarjem, je odgovor. Kje bi se pa ta denar dobil? V hranilnici ali posojilnici.

Je pač lahko odgovarjati, ali resnica je, da mali posestnik ne dobi nikjer denarjev, posebno, ako je uže zadolžen. Enake prilike porabijo v vsakem kraji se nahajajoči oderuhi. Ti posodijo denar in tirjajo (vkljub oderuški postavi) tako visoke obresti, da je enakim posestnikom le za trenutek pomagano.

Da plača obresti, ponudi oderuhu gozdni del za izsekati. Posekan je gozdni del, dolga pa ni nič manj. In ko ta posestnik ne more obresti več odrajtovati, prodá mu oderuh posestvo. Njegova družina razkropi se s solznimi očmi po svetu s trebuhom za kruhom!

Tako ginejo gozdi in z gozdi blagostanje dežele!

Ravno zdaj dobimo nov deželni zbor, poslanci naši se bodo morali resno posvetovati, kako bi se dalo malim posestnikom iz velike revščine, oziroma propada, pomagati. Če hočemo slovenski narod pri življenji ohraniti, treba mu je z vsemi sredstvi pomoči, da se bode mogel razvijati in postati mogočen faktor. Želimo toraj, da se izvolijo taki poslanci, kateri imajo srce za naš narod.

Nemškutar ali slovenski oderuh imata enake lastnosti in oba sta našemu narodu ljuta sovražnika. Toraj volilci pozor!! Kmet.

Važnost krmnih rastlin za kmetijstvo in njih pridelovanje.

Piše Fr. Žepič.

(Dalje.)

Detelja.

V kmetijski zgodovini gotovo ni nobeden oddelek tako podučljiv za vsacega kmetovalca, kakor ravno vpe-

ljava detelj in koruna. Kako so se naši predniki protivili tem rastlinam in so morale tudi same vlade svoj vpliv in svojo moč vpotrebljevati, predno so kmete prepričale o koristi teh rastlin!

Detelja, katero so naši posestniki pred 100 leti samo kot divjo na dobrih travnikih poznali, je dandanes kot glavni steber za vspešno živinorejo. Ako v krajih, kjer veliko detelje sejejo, kakor na pr. na Českem, ona slabo obrodi, trpi vsa kmetija; ako je premalo piče, se mora število živine skrčiti; ako se to zgodi, bode manj gnoja; ako bode malo gnoja, bode tudi malo pridelkov itd. Kmetijski pregovor pravi: „Pokaži mi oralo in ti bodem povedal, kakošen da si gospodar.“

Ta resnični pregovor bi mi dandanes tudi zamogli na lepo poljsko deteljo obrniti, namreč: „pri komur je detelja lepa in travniki dobro obdelani, je gotovo umen kmetovalec.“

Sejanje detelje ima v kmetijstvu veliko važnost. Kakor je vsakemu dobremu kmetovalcu znano, jemlje detelja svojo glavno hrano iz doljnih plasti zemlje in iz zraka. Ona nam ne povrača truda in stroškov, katere imamo pri njenem oskrbovanji, le z obilnim in izvrstnim pridelkom, ampak tudi s tem, da vse druge rastline za njo posejane ali posajene brez vsacega gnojenja jako dobro vspevajo. Pri detelji, akoravno več let na eni njivi ostane, kakor na priliko „lucernska“ in „esparseta“ itd., so oskrbovalni stroški zeló neznatni, kakor bodemo pozneje videli.

Ker ima ta rastlina tako lepe lastnosti za posestnika, moramo tudi mi se truditi, nji vse tako ugodno pripraviti, kar je le največ mogoče. Za dobro rast in vspevanje detelj je neobhodno potrebno: močna, kar največ mogoče čista plevela zemlja in dovoljno čistega in dobrega semena in pravi kolobar, to je, da za pravo rastlino sledi.

Ako sejemo deteljo v slabo ali pa plitvo preorano zemljo in da je še polna plevela, kjer se take koreninice v svoji prvi mladosti ne morejo zadostno razvijati, to je, v dolnje plasti zemlje dohajati, trpi precej na pomanjkanji hrane, kakor tudi po suši; ako pa bi še bilo kaj hrane, ji jo plevel vzame in mlade rastlinice zaduši.

Ako se detelja pregostoma druga za drugo na ravno tistem mestu seje, tudi gotovo ne moremo dobrega pridelka pričakovati. Vendar je pač pri nas navada, kakor tudi po drugih deželah v Avstriji, tako imenovani starinski kolobar ali vvrstitev, namreč da pride za ozimnim žitom zopet precej jaro žito, kjer zemlja gotovo ni rahla in čista plevela, ter tako ne ugaja poprej imenovanim pogojem. — Nadalje sejejo mnogi posestniki vsako tretje ali četrto leto deteljo na ravno tisti prostor, tedaj preveč pogostoma. Zavoljo tega se nam ni treba čuditi, ako vidimo slabo deteljo; namesto da dobimo dve do tri dobre košnje in do 80 centov suhega pridelka na oralu, je komaj ena dobra košnja in suhega pridelka kakih 30 centov na oralu. Ni se nam tedaj čuditi, da nam njiva tako malo dà, ampak čuditi se moramo, da še kaj dobimo pri tako nespametnem, bolje rečeno, trmastem gospodarstvu.

Pravilo naj nam bode, deteljo vedno sejati v jara žita, katera sejemo za okopavinami, to je, turšico, korunom, korenjem itd., ker samo take njive so popolnem plevela čiste in rahle; tudi jo moremo z ozimnim žitom sejati, samo da nam mlada rastlinica lahko po mrazu trpi; da se to ne dogodi, jo lahko spomladi zgodaj sejemo med žito. Naj uže bo jaro ali ozimno žito, sejati ga moramo redko, da ima mlada detelja zadosti zraka in svetlobe, da se more tako dobro obrasti. Nadalje ne sme detelja priti pred petim do osmim letom na ravno tisto mesto, ker redilne snovi (hrana), katere je iz dolnjih plasti zemlje izsrkala, se morajo zopet sčasoma nadomestiti.

Kar smo do zdaj v kratko rekli, veljá za vse detelje sploh, zdaj pa hočemo popisati poedine.

(Se nadaljuje.)

O mlekarstvu nekaj.

(Dalje.)

V zadnjih „Novicah“ popisali smo stoječe pinje z vrtilno pripravo, katera enako služi največim mlekarskim zadrugam, pri katerih se rabi za vrtenje vodna ali parna moč, kakor tudi za manje mlekarske zadruge in veča gospodarstva, pri katerih za medenje zadostuje ročna moč povekšana z vrtilno pripravo in kolesom gonjačem.

Omenjali smo tudi uže pinje v podobi ležečega putriha in priobčimo ga danes tudi v obrisu *(glej podobo Lefeldt-ove pinje)* z opazko, da se za manjša gospodarstva take pinje priporočajo, ker se v njih z malim trudom in dobro izdeluje surovo maslo, in ker se v poprečni višini 30—35 cetimetrov, lahko napravi daljša ali krajša po velikosti gospodarstva, za katero je namenjena dolga od 15 do 50 centimetrov.

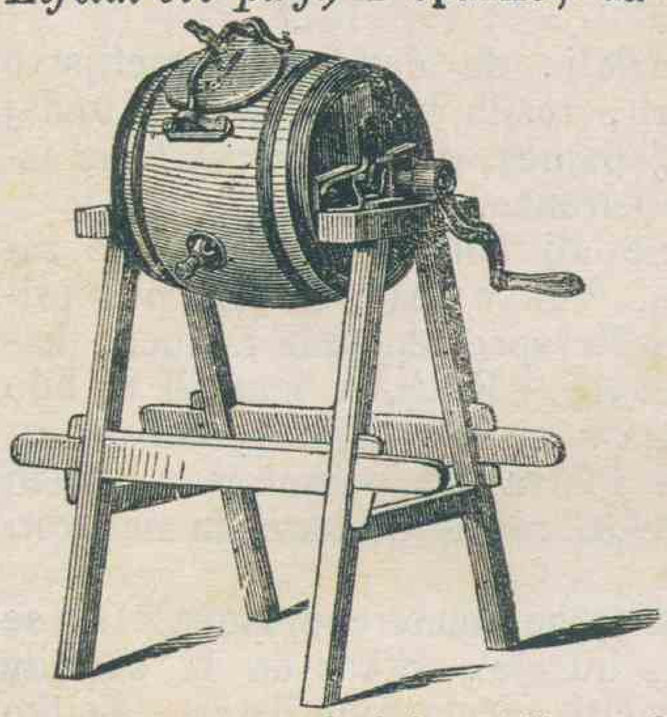

Tudi te vrste pinje prodaja fabrikant gosp. A. Pfanhauser, Wien X, Maximilianplatz 10; sicer se pa nahajajo tudi med Slovenci pri večjih in manjših gospodarjih. — Vmede se v njih po 15 do 100 litrov smetane; napolniti smejo se samo do tretjine notranjega prostora; znotraj v pinji ne sme biti nikakoršne železnine. Napaka pri pinjah te vrste pa je, da se težko snažijo in sušé in pa da se pri osi vretena kolikor toliko poceja smetana.

Avstrijska trgovinska zadruga za mlekarske izdelke.

Vlanska razstava mlekarskih izdelkov v Trstu dala je strokovnjakom priliko, preiskavati dobroto naših domačih (avstrijskih) mlekarskih izdelkov, primerjati njihovo dobroto s ceno, po kateri se prodajajo, in konečno primerjati dobroto in ceno z ono tujih izdelkov teh vrst.

Po vsem tem se je pokazalo, da se pri nas ne izdeluje ne surovo, ne kuhano maslo in tudi ne različne vrste sira tako pravilno in enakolično, kakor se to zahteva na svetovnem trgu pri blagu, katero se prodaja domá in na tujem stanovitno in za dobro ceno. Te napake je odpraviti in v prvi vrsti pripomoči, da se po rednem izdelavanji stalno dobrih mlekarskih izdelkov dosežejo za naše živinorejce boljši prihodki.

V ta namen zbrali so se pretekli čas prijatelji kmetijstva skoraj iz vseh dežel naše države, in zdaj ravno izdali so pravila za omenjeno zadrugo, nekaj progleda o njenem postopanji in vabilo na pristop k zadrugi.

Osnovalni odbor sestavljen je tako: Predsednik knez Adam Sapieha iz Galicije; podpredsednik Oton grof Dürkheim iz Gornje Avstrijske; perovodja dr. Josip Poklukar iz Kranjskega; nadalje odborniki: vitez

*

Atanazij Benoë iz Galicije; vitez Josip Bertel iz Česke, grof Karol Bouquoy iz Česke, grof Karol Chorinsky iz Solnograškega, baron Karol Dalberg iz Moravskega, grof Božidar Falkenhayn iz Šlezije, vitez Apolinar Javorski iz Galicije, Adolf Halla iz Niže-Avstrijske, Ferdinand Kaltenegger iz Tirolske, knez Ferdinand Lobkovic iz Česke, Fridrih Müller iz Štajarske, vitez Julij Riccabona iz Tirolske, vitez Artur Skala iz Niže-Avstrijske, grof Emanuel Thun iz južne Tirolske, vitez Janez Zotta iz Bukovine.

Vabilo predsedništva osnovalnega odbora glasi se tako-le:

V prilogi doidejo Vam pravila in pregled podvzetja, katero namerava osnovano kot zadruga za povzdigo avstrijskega mlekarstva.

Možje iz vseh delov države sošli so se, da prijavijo oklic vdeležbi, vodi jih prepričanje, da priporočajo podvzetje času primerno, katero bode velikega gospodarskega pomena za vse dežele, za vsacega posamnega kmetovalca.

Kdo bi hotel ugovarjati, da dandanes kmetijstvo nima prestati težkih borb, težjih kakor morebiti kedaj poprej! Bolj kakor kedaj poprej so tedaj upravičene izredne v reči utemeljene naredbe.

Ne samo slabe letine ali bolj in bolj rastoče zahteve stiskajo gospodarja. Veliko težje še trpi pod pritiskom v zadnjih desetletjih spremenjenih razmer, katere kratijo njegove dohodke. Kraji, v katerih bi bilo njemu kaj spečati, zalagajo se od daljine; ako so tu ali tam boljše letine, ne dobiva več povračila v boljših cenah, na kratko, nastale so razmere, katerim nasproti je kmetovalec onemogel.

Razmere prometa in tržne razmere presukale so se v kratkem času, to je, hitreje, kakor da bi se bile mogla ob enem predrugačiti načela kmetijstva. Toliko bolj na času, celo nujnejše je, odkriti neznane prednosti, katere so povzročile nove razmere, in se jih poprijeti.

Zadruga, o kateri govorimo, je sredstvo, novo nastale razmere porabiti na korist vsega kmetijstva. Kakor so na priliko sladkorski okraji še le po novih razmerah prometa v stanu, gospodarstva po ugodnosti svojih zemljišč spremeniti, enako se sme pričakovati splošnega dobrega vpliva pri razcvetanji mlekarstva, katero se najbolj pospešuje z vredbo v zadrugah, po katerih se pospešuje najkrepkeje.

Po prepričanji govorimo, ako trdimo, da se po osnovi avstrijske trgovinske zadruge vsakemu kmetovalcu, kateri si prizadeva, popolnem vporabiti ugodnost razmer, vsiluje nalog, mlekarstvo, do zdaj mu neznano, vsaj zavolj primerjanja poskusiti.

Ugovoru, kateri se dostikrat sliši, da naše naravske razmere razvoju mlekarstva niso ugodne, moramo nasprotovati, sklicevaje se na to, da se dejansko v vseh delih države pri najbolj različnih razmerah (zemljišč, podnebja in krme) uže zdaj pridelujejo prav dobri izdelki.

Sedanji še tako nizki stan tedaj ni nasledek naših naravskih pogojev, temveč je bil do zdaj povzročen po zemljepisni legi države, po kateri se znači kot odmorska dežela, in po kateri smo bili zaprti za prodajo mlekarskih izdelkov proti splošnemu svetovnemu prometu; bili smo tedaj omejeni na domačo notranjo prodajo, katera razvoju ni bila ugodna, ker se domači potrebi enako v množini kakor dobroti prelahko zadostuje.

Po zadružinski osnovi kmetijskih krogov, po vstanovitvi avstrijske trgovinske zadruge dano je sredstvo za prost razvoj, in prilika posameznemu, ki je do zdaj moral prenašati slabe nasledke spremenjenih razmer, zdaj tudi vživati njene koristi.

Skupno druženje enakih gospodarskih krogov je edino naravna bramba v tako silovitem boji konkurence, in to bode tem bolj varovati koristi, kolikor dalje se raztezava. — Prosimo Vas pri tem sodelovati in vabimo Vas, vdeležiti se pri vstanovitvi podvzetja. — K pravilom dovoljujemo si opomniti: §. 3. odstavek 2. določuje za čas po vstanovitvi, katere napovedbe se imajo dodati prošnji za sprejem.

Mogoče je namreč, da pristop namerava samo vdeležbo z denarjem z namenom pospeševanja zadružinskih namenov, ali pa z namenom, da pripomore posredovanje zadruge k prodaji izdelkov pristopivšega, zatorej se bode moralo naznaniti poleg deležev podvzetja, katero želi prevzeti prošnjik, tudi to, ali in približno koliko blaga (surovega masla) na mesec ali na teden naj bi se spečalo po zadrugi.

Zadnjega naznanila je treba zato, da je predstojništvu mogoče, držati se neke gotove razmere, katero je treba varovati v spolnovanje zadružinskih zavez gledé vrednosti na prodaj stavljenega blagá in gledé števila družbenih deležev. Ta razmera se ne dá določiti naprej, temveč bo odvisna:

1. od števila družbenih deležev, ki se oddajo udom vdeležujočih se samo z denarjem, ne pa z blagom, in

2. od krajšega ali daljega časa, kateri poprek preteče, dokler se za prodano blago dobi denar.

Pravice, katere §. 4. odstavek 2. daje predstojništvu na korist malih kmetovalcev, mogel se bo le tedaj poslužiti, ako bode po živahni vdeležbi na razpolaganje potrebni denar.

§. 8. odstavek 4. priznava onim udom (osebam ali družbam), kateri prevzamejo večje število deležov in s tem podvzetje dejansko podpirajo, posebne predpravice. Konečno zdi se nam potrebno omeniti, da je izvrševalni odbor namenoma in to v varovanje načela zadrug v pravila sprejel (§. 5. c) samo razdelitev dobička, ne pa obrestov od deležev.

Naj bi se po tem ravnanji oni, katerim je na razpolaganje denarja, ne dali zadržavat, zaupati ga zadrugi enako v lastno korist, kakor v korist zadruge, ker lahko izrečemo z dobro vestjo, da avstrijska trgovinska zadruga ne bode koristila samo pridelovalcem, ampak se razvila tudi v varno in dobro nalaganje denarja.

Ne odbite nam naše prošnje, s katero se do Vas obračamo: pripomoči pri vresničenji podvzetja, katero je tako visocega gospodarskega pomena, in katero ob enem avstrijskemu kmetijstvu pridobí čast, da je prvo nastopilo pot, katera bo v prihodnje pot splošnega razvoja.

Vašo izjavo o pristopu blagovolite poslati pod naslovom v sklepu progleda napovedanem.

Predsedništvo.

(Dalje prihodnjič.)

Tehnično poročilo

k projektu o izsuševanji ljubljanskega močvirja.

To poročilo je glavnemu odboru za obdelovanje močvirja predložil Ivan pl. Podhagsky, uradno pooblaščen civilen inženir.

(Konec.)

Konečni posnetek.

Menim, da sem v tem svojem popisu dano mi nalogo dovoljno rešil in vsa ona stališča jasno dokazal, ki so merodajna za presojevanje naše naloge.

Najprej sem govoril o obširnosti tehničnih priprav in poizved, potem sem utemeljil stavbe, ki sem jih predlagal, razvil sem njihov stavbeni program in sedaj

mi le še ostaje, da z ozirom na preračunjene stroške tu opomnim, na kak način in v kakih svotah se bodo ti porabljali, ako se sprejmejo moji predlogi.

Po prejšnjem popisovanji naj bi se v

I. dobi zidanja

pričela sledeča dela:

a) Naprava kunete od izliva Gruberjevega kanala v Ljubljanico do Fužin s stroški	292.000 gold.
b) vse stavbe v Gruberjevem kanalu	412.000 „
Skupaj .	704.000 gold.

Ko bodo dovršena ta dela, ki se zamorejo razdeliti na 2 do 3 leta, naj se

c) naredé vsa dela, ki so predlagana pri stranskih pritokih in ki pripadejo konkurenčnemu fondu; morebiti najbolje v tej vrsti:

1. Reguliranje Malega grabna s stroški	46.500 gold.
2. Reguliranje Ižice s stroški . . .	197.000 „
3. Jez čez dolino Iške s stroški . .	24.000 „
4. Odkup škodljivih padov mlinskih potokov in poprave jezov s stroški .	16.000 „
5. Reguliranje Borovniščice s stroški .	32.300 „
6. Jezovi čez doline in zadnji prepad v Gradaščici s stroški	39.400 „
7. Reguliranje Švice s stroški . . .	5.300 „
8. Reguliranje Cornovega kanala s stroški	17.000 „
Skupaj .	377.500 „

Dela od 1—7 se lahko razdelé na več let, kakor bodo ravno nanesli pripomočki, ki bodo na razpolago; dela pri Cornovem kanalu pa se morajo ravnati po tem, kakor bode napredovalo poglobočenje tistih vodotočev, ki so s tem kanalom v zvezi.

Za

II. dobo zidanja

ostaja še tedaj:

d) Reguliranje Ljubljanice od Malega grabna naprej do izliva Gruberjevega kanala s stroški	432.000 gold.
e) slučajna dopolnitev, oziroma povikšanje zaporov dolin s stroški	35.000 „
tedaj skupaj .	467.300 gold.
Ako se prištejejo k tem delom, ki bodo po sumaričnem proračunu . . .	1,548.000 „
veljala, tudi stroški stavb ob stranskih pritokih, ki so zračunjeni s	155.200 „
tedaj znašajo vsi stroški za predlagano izboljševanje	1,703.200 gold.

Razume se samo ob sebi, da v tej svoti ne stojé ona dela, ki jih morajo podružna društva, občine ali posamezni posestniki v izsušenje zemljišča, ležečega v njihovih mejah, izvršiti v teku nekaj let, deloma, da se popolnem znižajo izpodtalne vode, kakor to tirjajo dotični projekti, deloma da se zajezé vode v stranskih jarkih, ker bi se sicer šota popolnem izsušila.

Dobiček, ki bi ga imelo močvirje od teh predlaganih del, je zeló velik.

Ako se Ljubljanici najviša voda zniža, tedaj bode nevarnost povodnji popolnem odstranjena za celo močvirje in potem se sploh zamore naseliti na-nj več ljudstva, ki ne bode samo oponašalo se, temuč tudi pospeševalo razvoj celega okraja.

Ko se ne bode šota več žgala, bode v zdravstvenem obziru mnogo pridobilo ljubljansko močvirje, še več pa glavno mesto Ljubljana.

Po dovršenem znižanji najviše vode se bode tudi zamogla šota izkopati blizo $^2/_3$ sedanjega mahovja in poslednje se bode spremenilo v rodovitna polja; potem bode treba le zadnjo tretjino obdelovati kot močvirje, ki pa bode pri umnem obdelovanji tudi dajalo dovolj velik vžitek, kajti povodenj ga ne bode nikdar več preplavila.

Sedaj je pač še nemogoče, to korist s številkami zračuniti; vendar hočem poskusiti ceniti, koliko bode svet več vreden, ko bode izboljševanje dokončano, in upam, da bodem resnico precej natanko zadel.

V ta namen vzamem, da je močvirje okroglih 15.700 hektarjev veliko, ter ga razdelim aproksimativno (približno) v sledeče vrste:

a) 1500 hektarjev sveta, katerih sedaj povodenj sicer ne pokrije, ki so pa vendar na nekaterih krajih zamlakuženi; ta svet bode v prihodnje več vreden deloma vsled izsušenja, deloma vsled skupnega razvoja kmetijskih razmer na močvirji;

b) 4500 hektarjev rodovitne zemlje, katere povodenj poplavi, a se bodo vsled znižanja najviše vode lahko izsušili;

c) 3000 hektarjev močvirja, ki so poplavljeni in zamlakuženi in ki se vkljub znižanju najviše vode v prihodnje vendar le kot mahovje obdelovati morejo;

d) 7200 hektarjev močvirja, katere sicer povodenj pokriva, a šota se jim zamore odstraniti s tem, da se izkoplje ali požgé; potem se bode prišlo do spodnje zemlje.

Jaz cenim, da bodo te 4 vrste zemljišč toliko več vredne:

ad a)	hektar	po	43 gl.	(joh po	25 gl.)	=	37.500 gl.
ad b)	„	„	121 „	„ „	70 „	=	544.500 „
ad c)	„	„	70 „	„ „	40 „	=	175.000 „
ad d)	„	„	295 „	„ „	170 „	=	2,124.000 „
					tedaj poskoči cena za		2,881.000 gl.

Razume se samo ob sebi, da bode ta veča vrednost nastala še le čez več desetletij, ko bode najviša voda se upadla, ko bodo vsi kulturni jarki zvrševali svoj posel in bode spodnja zemlja spremenjena v rodovitno polje, ko bode vrh tega pridno, delavno in razumno prebivalstvo prav uporabljalo one koristi, ki mu jih bode izboljševanje dajalo.

Slovstvene stvari.

V spomin

dr. Jan. viteza Bleiweisa-Trsteniškega.

Spisal Jos. Cimperman.

Tožíla o smrti očína je,
Ko vplenila tega jej sína je:
„Pogledi, rod, na mrtvaškem odri
Tvoj Oča spí in voditelj modri!
V ljubezni zvesti pozabljal sebe,
In vže pri mejniki življenja stal,
A záte v skrbéh je še dejál:
Težkó, moj narod, se ločim od tebe!“
Ljubèč ga čestimo! Ljubezen, le ôna
Trdneja od sive je skale in brôna.

Da izročam javnosti nekatere liste nepozabljivega mi pokrovitelja dr. Jan. viteza Bleiweisa, nagibljeta me poleg hvaležnosti še dva razloga. Prvi razlog je rádostno uverílo, da skažem tem načinom veliko ljubáv književnosti slovenski, a drugi razlog ima svoj kóren v zunanji obliki listov, kateri so, namenjeni le hipu, kadar ni utégnil slavni mož govoriti z mano o delih za „Matico“, „Novice“ itd., načrtani največ na navaden

papir v naglici in največ s svinčnikom, čegar poteze hitro izginjajo. Zato smatram v svojo dolžnost, da se tiskovnim potem otmó pogube marsikatere originalne zrnovite izjave veljatelja, katerega je slovenski narod nazíval čestnim imenom „Očeta“, in upam, da bode gotovo vsak naobražen Sloven z zanimanjem čital, kakóve nazore o književnosti sploh je gojil in kakó blag človek je bil.

Mnogi nazori se utegnejo kômu čudni dozdevati, a pêčat nosijo duhá dr. Bleiweisovega in uverjen sem, da vse, kar je pisal meni o književnih stvaréh, povedal bi bil tudi očito sam brez vse bojazni, da je bilo treba. —

Pošiljam zatorej za sedaj v občinstvo iz obilice te izbrane liste z vročo željo, da dosežejo svoj namen! Kjer je uméstno, pridèl sem potrebnih pojasníl, kjer kaže, za pietete voljo izpustil, kar ne bi morebiti ugajalo večini čitalcev naših dníj. —

V Ljubljani konec majnika meseca 1883. l.

I.

Častiti gospod!

——— Pri Vaši zbirki lepih pesmic, ki ste jih na poročilo Tomanovo*) spisali, zgodila se je ta pomota, da je vredništvo odločilo pesem „cesarsko“ na konec celega snopiča, a potem, ko se je snopič končal, pozabil je stavec na ono pesem, ker je bila uvrščena bolj začetku. Zdaj pa ne bilo bi več na pravem mestu, da bi, po dolgem ločena od prejšnjih, natisnila se samica.

Ali Vam dr. Toman ni obljubil kaj honorara za to zložbo? Če Vam je, pišite mi, da se jaz do vdove njegove obrnem o tej zadevi.

Pozdravlja Vas prijazno

Dr. Jan. Bleiweis.

II.

V Ljubljani 27. aprila 1871.

Častiti gospod!

Brž, ko je te dni gospá vdova Tomanova iz Beča prišla, kjer je bivala čez zimo, bila je moja skrb, da spolnim obljubo Vam dano.

Dobil sem od nje za trud Vaš z vojnimi pesmami 50 gold., ki jih je rada dala, ker tudi ona se je spominjala, da Vam je rajni dr. Toman naročil te pesmi. Spolnila Vam je tudi željo drugo, ter Vam pošilja priloženo fotografijo.**)

Radujem se, da sem pripomogel v to, da ste dobili, kar Vam gré.

Pozdravlja Vas nevtrudljivega delavca na slovstvenem polji našem srčno

Dr. Jan. Bleiweis.

(Dalje prihodnjič.)

*) To sem si bil izrečno izprosil, drugo prepustil vse dr. Bleiweisu na svojo voljo.

**) Dr. Lovro Toman me je bil naprosil, naj sestavim zbirko vojaških pesnij za naš domači polk. S tem delom je želel napraviti veselje ter je posvetiti baronu Kuhnu, vender predno sem mogel stvar završiti, umrl je dr. Toman. Nekatere teh pesnij sem izročil potem „Novicam“, da so jih objavile.

Naši dopisi.

Iz Gorice 4. jun. (Izv. dop.) Okoli volitev se suče zdaj tudi na Goriškem politično mišljenje in gibanje. Kdor bi verjel italijanskim, pa tudi dunajskim nemškim listom, ki so oboji Slovanom sovražni, mislil bi, da Slovenci na Goriškem se ne boré samo zato, da bi pristojno število poslancev dobili v svojih okrajih, ampak tudi z namenom in željo, Italijanom kak sedež izpodmakniti. Resnično je pa samo to, da se je Slovencem boriti za svoja lastna mesta, za sedeže, na katerih so vsaj v poslednji dobi domačinci, dasi taki in taki, sedeli. Nasprotniki obračajo svojo taktiko proti nam, da bi nas toliko laže prehvapili in nas spravili še v slabše položje, nego smo doslej. Prešlo jesen niso bili naši „gorjani“ zreli, da bi se jim volilna pravica razširila v enaki meri, kakor za državni zbor; zdaj pa isti listi dajejo svojcem spričevalo, kakor da bi bili naši Lahi politično bolj zaostali, nego volilci „v Galiciji in Bukovini“. Dasi se naša „Sloga“ zarad volitev ni še genila, ji nasprotniki vendar pripisujejo „najživahniše gibanje“ in tako rekoč čeznaravno moč. Resnica je zopet samo to, da na pr. goriška kupčijska in obrtnijska zbornica voli dva deželna poslanca, katera delujeta na lački strani, zato, ker se Slovenci brigajo za to zbornico toliko, kakor da bi je ne bilo, tako da je naše ljudstvo skoro še po imenu ne pozna. Enaka onemoglost, hotel sem reči, dosledna nemarnost od strani Slovencev se kaže tudi v goriškem mestu, ki voli tudi dva deželna poslanca. Ne tu, ne tam se Slovenci ne zganejo, in vendar bi morali skrbeti, da bi se Lahi od te strani ná-nje vsaj toliko ozirali, da bi volili vsaj po enega bolj zmernega, tudi slovenskim težnjam pravičnega zastopnika. Ker pa leto za letom nič ne storimo, ni čuda, da Slovencev Lahi ravno v mestu še poštevajo ne in nas imajo samo za „naseljence“. Nasledek pa je, da ostajemo v deželnem zboru v manjšini, in da nam ni upati, da bi prodrli s predlogi, ki bi obsezali širše politične pravice, namerjene tudi Slovencem. V sedanjem položaji se morajo Slovenci iz navedenih razlogov, torej tudi vsled svoje lastne krivde, še srečne šteti, če dosežejo v deželnem zboru enakost glasov z Italijani. Pa še za to relativno ugodnost so si bili v prešli dobi v velikih skrbéh, in od slučaja do slučaja so se morali slovenski poslanci med seboj pogajati, da so drug druzega pridobili za potrebno edinost pri važnih predlogih, in vedno so bili odločniši naši zastopniki v strahu, da jim kak švigašvaga in strahopetec ne uide v nasprotni tabor. Strah na naši strani je bil sosebno velik, kedar je bila nevarnost, da se kdo tržaški vladi ne zameri, takrat par naših zastopnikov ni bil nikdar zanesljiv, tudi ko bi jih bil prej Demosten za-se pridobil. Jasno je, da tako položje ni vzbujalo veselja, in ves boj, ki se bíje tudi pri teh deželnozborskih volitvah na Goriškem, je nastal uže zdaj zarad tega, da bi se omahljivcev narod ubranil.

(Konec prih.)

Z Lesec 3. junija. — Danes posvetovalo se je tukaj precejšnje število županov našega okraja, da se dogovoré, kako sprejeti presvitlega cesarja pri njegovem prihodu na Bled. — Ne bom popisaval nadrobnosti razgovarjanja, omenjam pa, da imata pri takih shodih navadno zeló merodajno besedo gorjanski župan Žumer in pa radoljški župan Hudovernik.

Med drugim ugibalo se je pri razgovoru tudi, kdo bo cesarja nagovoril v imenu županov, in mislili smo sploh, da ta časten nalog dobi odličnejši naroden župan, kmet ali gospod. Mislilo se je na Žumra, toda on izgovarjal se je tako dolgo, da nima časa, akoravno bo tako in tako pri sprejemu navzoč, da je bil konečno imenovan za ta častni posel edini narodni nasprotnik, naš radoljški Hudovernik. — Ta sklep razsrdil je več najbolj zavednih županov, tako, da so zapustili shod z odločno voljo, prekucniti ga, sicer pa rajši izostati. — Nevolja bila je toliko veča, ker je nesrečni ta sklep zakrivil Žumer sam, o katerem bi bil po pravici smel

vsak pričakovati, da bo kot zaveden načelnik županov znal odločno odbiti tako poskušnjo, ako bi prišla od druge strani. — Toliko bolj premišljevala se je ta dogodba, ker ni skrivnost, da sta ravno Hudovernik in pa župan nemškega Weissenfelsa Žumra najbolj ponujala za deželni zbor.

Ali se bo ta maroga še dala izbrisati, ne vem; upajmo, da se popravi in da bode v imenu okraja slovenskega, — cesarja po slovenski pozdravil vsaj mož, pri čegar pozdravu cesar ne bo prisiljen zopet prašati: jeli ne bivajo tukaj Slovenci? *)

Sploh naj bi se pošteni naši župani varovali, da ne bodo med nje sejali naši nasprotniki lulike.

Zdaj še se popravlja cesta od Lesec na Bled, odpravljajo se vsi hujši klanci in o cesarjevem prihodu bo vse potrebno res lepo zravnano. Tudi novi bleški most je uže dodelan in tako nam bo tudi po cestah ostal lep spominj veselega cesarjevega prihoda. Pričakujemo samo tudi še od slavnostnega odbora bleškega, da ne zaostane za drugimi, potem bo v čast in srečo vse dežele cesarjev večer na bleškem jezeru biser v prstanu cesarjevega potovanja po kranjski deželi.

Iz Ljubljane. (*Volitve v deželni zbor.*) Na posebnem mestu nahajajo danes častiti bralci oklic centralnega narodnega volilnega odbora, v katerem se priporočajo kandidatje za predstoječe volitve. Priporočajo se za volitev v kmetijske občine večidel znani dosedanji narodni poslanci, kolikor pa je novo nasvetovanih, zgodilo se je to po dogovoru z dotičnimi volilci samimi, in tudi novo nasvetovani so v javnosti dobro znani, zanesljivi in spretni in pa vsega zaupanja vredni možje. Volite tedaj priporočene enoglasno; ako to storite, pokazali bodete nasprotnikom in vsemu svetu, da smo Slovenci politično zreli pa tudi složni. Kolikor več soglasnih volitev, toliko veča je veljava izvoljencev, veča veljava vsega zbora in naroda. Modro, odločno, zmeraj tudi pravično postopanje narodne večine bode pa potem tudi vladi in nasprotnikom pokazalo, da smo sposobni za narodno samoupravo, da sebi pravični nikdar ne žalimo pravic druzih narodov in da po tej poti najbolje skrbimo za blagor dežele in vse nam z drugimi narodi skupne domovine. — Da to priznajo pravični Nemci v deželi, upamo, da se bode pokazalo dejansko v predstoječih volitvah.

Volilci, eno Vam tedaj priporočamo pri volitvah: ne pozabite nikdar, da ima novi deželni zbor velik pa tudi lep nalog; tega rešiti treba je soglasja vseh rodoljubov, soglasje doseči pa je samo po strogi disciplini. — Te se držite vsi, in sad njen bode sijajna narodna zmaga in srečna naša prihdnost.

— (*Radoljški okraj*) plačeval je zemljiškega davka po stari cenitvi na leto 49.535 gold. 38 kr.
po novi cenitvi pa ga plačuje . 32.310 „ 38 „

polajšava znaša tedaj na leto 17.225 gold. — kr. lepa svota, katera bo gotovo pripomogla celiti marsikatero rano, prizadeto kmetovalcem tega okraja gledé gozdnih in pašnih pravic.

*) Po načelu, izrečenem v zadnjih „Novicah“, izpustili smo iz Vašega dopisa vse, kar zadeva volitev v deželni zbor, in ravno zato smo izpustili tudi marsikatero drugo ojstrino. Odložili bi bili celó ves dopis, ker je deloma preveč oseben, ker se gre pa tukaj ob enem tudi za častno zastopanje vsega radoljškega okraja o prihodu cesarjevem, upamo pa s prijavljenjem pripomoči, da se prekliče omenjena izvolitev. — Gledé Vašega okraja volitve pa vidite iz današnjega oklica, da se centralni volilni odbor strinja z Vašo željo.

Vred.

— (*Pogorelcem v Trbojah*) nakazali so presvitli cesar vsled poročila in na priprošnjo gosp. deželnega predsednika Winklerja 800 gold. podpore.

— (*Gospod prof. Fr. Povše*), vodja goriške kmetijske šole, odlikovan je v priznanje njegovega marljivega in vspešnega delovanja z zlatim križem s krono. Gotovo bo ves slovenski svet z veseljem pozdravil to novico; mi pa še posebej prav iz srca čestitamo gospodu profesorju.

— (*Umrl*) je č. gosp. Martin Poklukar, župnik v Vodicah, dekanije Jelšanske, dne 24. maja t. l. Pokojni rojen je bil dne 10. novembra 1815. v Gorjah na Gorenjskem.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Zadnje dni posvetovali so se avstrijski in ogerski ministri o skupnih zadevah izrekoma o tem, kedaj naj se skličejo letos delegacije, kako in kedaj se prične vredovanje donavskega vodotoča pri „železnih vratih“, in o druzih manj pomenljivih skupnih zadevah.

Za sklicanje delegacij odločil se je čas od 15. do 20. oktobra.

Nadvojvoda Albrecht, vrnivši se z Ogerske od ogledavanja tamošnjega vojaštva, poročal je ponedeljek cesarju ustno o tem ogledovanji. — Skupni denarni minister Kallay nastopi jutri svoje nadzorovalno potovanje v Bosni.

Nižeavstrijski deželni zbor je po nasvetu poslanca Dinstel-na sklenil, izvoliti poseben odsek, kateri bode imel nalog, posvetovati se o nasledkih sprejete nove šolske postave za deželo niže-avstrijsko. — Časniki bodo tedaj zopet dobili priliko, brezmerno pisariti zoper ono postavo.

Iz Prage. — Volilno gibanje za deželni zbor je živahno. Razglašeni so uže volilni oklici in veči del kandidatov. „Ustavoverna“ stranka še ni popolnem zgubila upanja, da bi zmagala v vélikem posestvu. Prigovarja in pritiska se živo od vseh strani, posebno v kurijah vélikega posestva, toda narodna stranka ne dvomi, da zmaga sijajno.

Iz Trsta. — Preteklo nedeljo bil je slovenski tabor pri Brezovici. Predsedoval je poslanec Nabergoj, navzočih je bilo veliko tisoč ljudi. Sklenilo se je, zahtevati slovensko ljudsko šolo povsod, kjer je po postavi potrebno število 25 otrok za šolo; nadalje slovensko dopisavanje med oblastnijami in občinami, konečno prositi tudi za kmetijskega učitelja slovenščine zmožnega.

Iz Gorice. — Volilni boj je hud in slovenski stranki je, kakor priča današnji naš dopis iz Gorice, najbolj nevarno veliko število nesamostojnih vkljanljivih županov, in sicer bolj veljavnih mož.

Iz Zagreba. — Razgovarjanje zarad poravnave o Reki je pretrgano in poskušena poravnava je spodletela. Hrvaški zastopniki spolnili so svojo dolžnost z vloženim ugovorom. Ogerski deputaciji pa se po pravici očita, da si je prilastovala posel sodnika med Reko in Hrvaškem.

Žitna cena

v Ljubljani 30. maja 1883.

Hektoliter: pšenice domače 7 gold. 64 kr. — banaške 8 gold. 90 kr. — turšice 5 gold. 60 kr. — soršice 6 gold. 50 kr. — rži 5 gold. 87 kr. — ječmena 4 gold. 71 kr. — prosa 5 gold. 4 kr. — ajde 4 gold. 55kr. — ovsa 2 gold. 92 kr. — Krompir 3 gold. 76 kr. 100 kilogramov.

Rojaki!

Minulo bode skoraj šest let, odkar so se vršile poslednje volitve za deželni zbor. Po silovitem in nepostavnem pritisku je tačas bil naš narod, da-si je kranjska dežela, izvzemši Kočevje, čisto slovenska, v deželnem zboru potisnen v manjšino. Napočil je naposled željno pričakovani dan rešitve za naš narod.

Presvitli cesar je z najvišjim patentom od dne 11. maja t. l. kranjski deželni zbor razpustil in ukazal nove volitve.

Vsled tega najvišjega ukaza je c. k. deželna vlada razpisala volitve

v kmetskih občinah 9. junija t. l., — v mestih in trgih 12. junija t. l.

V malo dneh boste tedaj izbrali možé, katerim zaupate in od katerih pričakujete, da bodo v prihodnjih šestih letih sklepali v deželnih zadevah vselej v korist deželi in narodu.

Mnogo truda in dela, temeljite znanosti o duševnih in materijalnih posebnostih našega naroda, združene s praktično izkušnjo bode prihodnjemu deželnemu zboru treba, da odpravi, kar se je v poslednjih letih storilo narodu na kvar; da ojači in vtrdi njegov včasi le premehki značaj in mu odpre pot do večega blagostanja.

Našim gruntnim posestnikom se je sicer gruntni davek znižal in s tem njih stan nekoliko olajšal; a treba je še skrbeti, da se kmetijstvo z naukom in druzimi napravami sploh povzdigne. Toraj mora biti jedna prvih nalog novemu zboru, ustanoviti kmetijsko šolo; uvesti, kjer je le mogoče, pri šolah nadaljevalni kmetijski poduk; skrbeti za zboljšanje živinoreje in sadjereje, ter za umno gozdarstvo, v prvi vrsti za pogozdovanje Krasa in raznih goličav po deželi.

Obrtniki in rokodelci imajo pravico zahtevati od deželnega zbora, da jim priskrbi obrtnijske šole in jim tako s praktičnim podukom omogoči, premagovati tujo konkurenco.

Potezati se bode moral deželni zbor za tako odgojo ljudskega učiteljstva, da stopijo učitelji na svoja velevažna mesta kot značajni, rodoljubni odgojitelji, ki bodo složno z našo vrlo duhovščino ucepovali v mladostna srca blago- in človekoljubje, žlahne čute za pravico in resnico in gorečo ljubezen do naroda in domovine.

V prijateljskem sporazumljenji s sl. c. k. deželno vlado, katera o vsaki priliki kaže svojo vsestransko skrb za deželo, in z njeno pripomočjo bode deželni zbor postave o občinskih, cestnih, šolskih in sploh vseh deželnih zadevah lahko tako urejal, da bodo ugajale potrebam naroda in deželi koristne.

Dokler se od katere koli strani delajo ovire našemu slovenskemu jeziku, bode stal deželni zbor na straži za njegove pravice. Kar pa Slovenci sami sebi želé, ne bodo kratili svojim nemškim sodeželanom v Kočevji.

Kranjska dežela obhaja letos **šeststoletnico** svojega združenja s presvitlo cesarsko rodbino. Naš preljubljeni cesar pride sam v deželo. Novi deželni zbor je poklican, da Nj. Veličanstvu izrazi neomahljivo zvestobo in pred najvišim prestolom zagotovi neomejeno udanost kranjske dežele in slovenskega naroda za vse prihodnje čase.

S tem programom stopa tedaj narodni centralni volilni odbor pred Vas, častite volilce. Po tem programu bodo delali možje, katere Vam odbor, naslanjaje se na poročila zaupnih mož in izjave volilnih shodov, priporoča. Večina od njih Vam je uže znana, ker se je v dolgoletnem boji za deželne in narodne pravice potrdila; pa tudi imena na novo priporočenih so Vam znana, in, kakor se nadejamo, tudi priljubljena.

Rojaki!

V življenji narodov so odločilni dnevi, odločilni za vso njihovo bodočnost. Kdo izmed nas ne čuti, da po dolgem mraku slovenskemu narodu začenja svitati zarja lepših dni! Pokazati nam je pa zdaj, da smo jih vredni.

Naši narodni protivniki, proti katerim smo toliko let morali napenjati vse svoje moči, so sicer za trenutek potihnili, a to nas ne sme motiti v svojem delovanji. Bodimo, kakor dozdaj, oprezni, v svojem trudu za narod vstrajni in požrtvovalni in vselej **složni**.

Pod to zastavo, dragi rojaki, stopite na volišče; pokažite svetu, da ste vsi jedini, kedar gre za srečo in blagostanje naroda in — zmaga bo naša.

Centralni narodni volilni odbor v Ljubljani 4. junija 1883.

Naši gg. kandidatje so:

za kmetske občine:

1. Za okraj okolice ljubljanske in Vrhnike: **dr. K.** vitez **Bleiweis-Trsteniški** in **Luka Robič**, bivša deželna poslanca.
2. Za okraj Kamnik in Brdo: **Janko Kersnik**, notar na Brdu.
3. Za okraj Kranj, Tržič in Loka: **Karol Klun**, bivši dež. poslanec, **Blaž Mohar**, župan v Loki.
4. Za okraj Radovljico in Kranjsko Goro: **dr. J. Poklukar**, bivši deželni poslanec.
5. Za okraj Postojna, Planina, Senožeče, Lož in Bistrica: **dr. Josip Vošnjak, dr. Valentin Zarnik**, bivša deželna poslanca.
6. Za okraj Vipavo in Idrijo: **Matej Lavrenčič**, bivši deželni poslanec.
7. Za okraj Novomesto, Kostanjevico in Krško: **Viljem Pfeifer**, bivši deželni poslanec.
8. Za okraj Trebnje, Zatičino, Žužemberk, Mokronog, Litijo in Radeče: **Luka Svetec**, bivši deželni poslanec, **dr. Jurij Strbenec**, župnik v Hrenovicah, **dr. Franc Papež**, advokat v Ljubljani.
9. Za okraj Kočevje, Lašiče in Ribnico: **Franc Fortuna**, podžupan v Ljubljani in **Primož Pakiž**, bivši deželni poslanec.
10. Za okraj Črnomelj in Metliko: **Anton Aleš**, dekan v Semiču.

Za mesta in trge se bodo kandidatje v malo dneh razglasili, ko dojdejo odboru iz vseh okrajev končna poročila.

Odgovorni vrednik: **Alojzij Majer.** — Tisk in založba: **J. Blaznikovi nasledniki** v Ljubljani.